

Paweł Pelc

Kancelaria Radcy Prawnego Pawła Pelca

ORCID: 0000-0002-5007-568X

pawel.pelc@gmail.com

Akt w sprawie sztucznej inteligencji

Streszczenie

Wraz z szybką adaptacją systemów sztucznej inteligencji w poszczególnych jurysdykcjach pojawiły się próby przyjęcia odpowiednich regulacji dotyczących tego typu systemów. Jednakże ich zakres jest odmienny, podobnie jak przyjęte metody regulacji. O ile Stany Zjednoczone Ameryki, po przyjętej w 2023 r. ograniczonej regulacji dekretu Prezydenta, w 2025 r. uchylili nawet i tę regulację, uznali bowiem, że prawo nie powinno ograniczać tych szybko ewoluujących systemów, dlatego że groziłoby to utratą przez państwo dotychczasowej przewagi na tym polu, o tyle Chińska Republika Ludowa oraz Unia Europejska zdecydowały o przyjęciu stosunkowo rozbudowanej regulacji w tym zakresie. Unia Europejska zdecydowała się na horyzontalną regulację zawartą w akcie w sprawie sztucznej inteligencji, regulacja chińska zaś została rozproszona w różnych aktach prawnych. W obu przypadkach wyraźnie widać ideologiczne podejście do prób uregulowania systemów sztucznej inteligencji oraz uznanie, że regulacja powinna się przyczyniać do rozwoju tych systemów z jednoczesnym zapewnieniem ich zgodności z ideologicznymi założeniami leżącymi u ich podstaw. W związku z tym doszło do istotnej dywergencji między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Unią Europejską i Chińską Republiką Ludową w zakresie prób uregulowania systemów sztucznej inteligencji.

Słowa kluczowe

sztuczna inteligencja, akt w sprawie sztucznej inteligencji

Wstęp

Akt w sprawie sztucznej inteligencji miał zapewnić Unii Europejskiej poprawę funkcjonowania rynku wewnętrznego przez ustanowienie jednolitych podstaw prawnych, w szczególności dotyczących rozwoju, wprowadzania do obrotu, oddawania do użytku i wykorzystywania systemów sztucznej inteligencji w Unii Europejskiej, zgodnie z jej wartościami, w celu promowania upowszechniania zorientowanej na człowieka i godnej zaufania sztucznej inteligencji z jednoczesnym zapewnieniem wysokiego poziomu ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym demokracji, praworządności i ochrony środowiska, ochrony przed szkodliwymi skutkami systemów AI w Unii, a także wspierania innowacji. Wyraźnie podkreśla to ideologiczny charakter tej ambitnej regulacji. Wprawdzie regulacjom przyjmowanym w Chińskiej Republice Ludowej przyświecają inne cele ideologiczne, związane z podstawowymi wartościami socjalizmu, a przyjęty sposób uregulowania nie ma charakteru holistycznego, jest rozdrobniony, lecz w zakresie deklarowanego zakresu i celów uregulowania wykazują one duże podobieństwo do tych zawartych w akcie w sprawie sztucznej inteligencji. W Stanach Zjednoczonych Ameryki w 2023 r. przyjęto znacznie mniej ambitną i ograniczoną regulację w formie dekretu Prezydenta. Po zmianie administracji dekret ten został uchylony przez kolejnego Prezydenta już pierwszego dnia jego urzędowania, a trzy dni później określił on dalej idące cele deregulacji w tym zakresie. Wyraźnie widać dywergencję między Waszyngtonem a Brukselą w kwestii regulacji systemów sztucznej inteligencji oraz, paradoksalnie, podobieństwa aspiracji i celów regulacji między Unią Europejską a Chińską Republiką Ludową. Projektowana w Polsce ustawa w sprawie sztucznej inteligencji, mająca służyć stosowaniu aktu w sprawie sztucznej inteligencji, w razie przyjęcia jej w proponowanej wersji będzie wprowadzać dalej idące ograniczenia niż wynika do z aktu w sprawie sztucznej inteligencji, co będzie sprzeczne z celami tego aktu określonymi w pierwszym motywie do niego. Ograniczenia w innowacyjności w tym zakresie mogą mieć także negatywne konsekwencje dla obronności Polski i innych członków Unii Europejskiej.

Akt w sprawie sztucznej inteligencji – historia i założenia

Dnia 2 lutego 2025 r. zaczęła obowiązywać część regulacji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828 (akt w sprawie sztucznej inteligencji)¹. Pozostałe regulacje mają wchodzić w życie stopniowo między 2 sierpnia 2025 a 2 sierpnia 2027 r. Rozwój sztucznej inteligencji znacząco przyspieszył w 2023 r. wraz z pierwszym spopularyzowanym systemem ogólnego przeznaczenia. Skłoniło to regulatorów do podjęcia pierwszych prób uregulowania sztucznej inteligencji i jej stosowania, przy czym cele tych regulacji w różnych jurysdykcjach były zróżnicowane, co prowadziło zarówno do odmiennego zakresu regulacji, jak i jej przedmiotu, a także rozumienia, czym jest system sztucznej inteligencji².

W kwietniu 2018 r. Komisja Europejska przedstawiła swoją strategię dotyczącą sztucznej inteligencji³. W komunikacie tym Komisja Europejska uznała, że „Unia Europejska (UE) powinna przyjąć skoordynowane podejście w celu jak najlepszego wykorzystania możliwości, jakie oferuje SI [sztuczna inteligencja – P.P.], oraz w celu sprostania nowym wyzwaniom, jakie ze sobą niesie. UE już na zawsze może objąć przodownictwo w rozwijaniu i wykorzystywaniu SI w oparciu o swoje wartości i mocne strony”⁴. Ponadto była ona zdania,

- 1 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828 (akt w sprawie sztucznej inteligencji), Dz. Urz. UE 2024, L 1689.
- 2 P. Pelc, *Cybersecurity Issue in the Executive Order of the Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence from October 30, 2023*, „Cybersecurity and Law” 2024, nr 1, s. 48–57.
- 3 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. *Sztuczna inteligencja dla Europy*, (COM(2018) 237 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0237> [dostęp: 25.02.2025]).
- 4 Ibidem, s. 2.

że „UE musi zapewnić, aby SI była rozwijana i stosowana w odpowiednich ramach, które pozwolą na wsparcie innowacji i poszanowanie wartości Unii oraz jej praw podstawowych, a także zasad etycznych, takich jak odpowiedzialność i przejrzystość. UE jest również dobrze przygotowana do tego, by przewodniczyć debacie na temat SI na arenie międzynarodowej”⁵. Komisja Europejska uznała, że „Pojawienie się SI, a w szczególności towarzyszącego jej złożonego ekosystemu i autonomicznego podejmowania decyzji, wymaga zastanowienia się nad adekwatnością niektórych przepisów dotyczących bezpieczeństwa oraz kwestii odpowiedzialności cywilnoprawnej. [...] Komisja sprawdza obecnie, czy w świetle tych nowych wyzwań ramy prawne dotyczące bezpieczeństwa oraz odpowiedzialności na poziomie unijnym i krajowym są odpowiednie, czy też należy zlikwidować ewentualne luki. Wysoki poziom bezpieczeństwa i skuteczny mechanizm dochodzenia roszczeń przez poszkodowanych w przypadku szkód sprzyja budowaniu zaufania użytkowników do tych technologii i ich akceptacji społecznej”⁶.

Dnia 19 lutego 2020 r. Komisja Europejska opublikowała „Białą księgę w sprawie sztucznej inteligencji. Europejskie podejście do doskonałości i zaufania”⁷. W dokumencie tym wskazano, że „Komisja popiera podejście regulacyjne i inwestycyjne, którego podwójnym celem jest promowanie stosowania sztucznej inteligencji i zajęcie się zagrożeniami związanymi z niektórymi zastosowaniami tej nowej technologii”⁸. Podejście to miało bardzo ideologiczny charakter, np. Komisja Europejska stała na stanowisku, że „Systemy sztucznej inteligencji mogą odegrać znaczącą rolę w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju oraz we wspieraniu procesu demokratycznego i praw socjalnych”⁹. W raporcie tym Komisja Europejska posługiwała się konstrukcjami ekosystemu doskonałości oraz ekosystemu zaufania. W jego ramach miały zostać wypracowane podstawy regulacyjne sztucznej inteligencji. Komisja Europejska uznała w szczególności, że „Główne zagrożenia związane z AI

5 Ibidem, s. 3.

6 Ibidem, s. 18.

7 Biała księga w sprawie sztucznej inteligencji. Europejskie podejście do doskonałości i zaufania, COM (2020) 65 final. https://commission.europa.eu/document/download/d2ec4039-c5be-423a-81ef-b9e44e79825b_pl?filename=commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_pl.pdf [dostęp: 25.02.2025]

8 Ibidem, s. 1.

9 Ibidem, s. 2.

dotyczą stosowania przepisów mających na celu ochronę praw podstawowych (w tym przepisów dotyczących ochrony danych osobowych i prywatności oraz niedyskryminacji), a także kwestii związanych z bezpieczeństwem i odpowiedzialnością”¹⁰. W białej księdze Komisja Europejska stanęła na stanowisku, że „Chociaż prawodawstwo UE zasadniczo nadal ma pełne zastosowanie niezależnie od stopnia wykorzystania AI, ważne jest, aby ocenić, czy można je skutecznie egzekwować w celu wyeliminowania ryzyka, jakie stwarzają systemy sztucznej inteligencji, lub czy konieczne jest dostosowanie konkretnych instrumentów prawnych. [...] Brak przejrzystości AI sprawia, że trudno jest określić i udowodnić ewentualne naruszenia prawa, w tym przepisów, które chronią prawa podstawowe, przypisują odpowiedzialność i określają warunki konieczne do dochodzenia odszkodowania. W związku z tym, aby zapewnić skuteczne stosowanie i egzekwowanie przepisów, konieczne może być dostosowanie lub doprecyzowanie obowiązujących przepisów w niektórych obszarach, na przykład w odniesieniu do odpowiedzialności”¹¹.

Projekt aktu w sprawie sztucznej inteligencji został opracowany przez Komisję Europejską w kwietniu 2021 r.¹², ale bardzo długo nie było można osiągnąć porozumienia co do ostatecznej wersji zaproponowanego przez Komisję Europejską rozporządzenia; wstępne porozumienie polityczne nastąpiło dopiero w grudniu 2023 r.¹³. Ostatecznie rozporządzenie to – akt w sprawie sztucznej inteligencji, zostało przyjęte 13 czerwca 2024 r.

Zgodnie z jego motywem 1 celem tej regulacji była poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego przez ustanowienie jednolitych podstaw prawnych w szczególności dotyczących rozwoju, wprowadzania do obrotu, oddawania do użytku i wykorzystywania systemów sztucznej inteligencji w Unii Europejskiej, zgodnie z wartościami Unii Europejskiej, do promowania

10 Ibidem, s. 12.

11 Ibidem, s. 16.

12 Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Ustanawiające zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (Akt w sprawie sztucznej inteligencji) i zmieniające niektóre akty ustawodawcze Unii, COM92021) 206 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0206> [dostęp: 25.02.2025].

13 D. Lubasz. *Regulacja ogólna aktu w sprawie sztucznej inteligencji i RODO*, [w:] *Prawo sztucznej inteligencji i nowych technologii*, red. B. Fischer, A. Pązik, M. Świerczyński, Warszawa 2023, s. 165–166.

upowszechniania zorientowanej na człowieka i godnej zaufania sztucznej inteligencji z jednoczesnym zapewnieniem wysokiego poziomu ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym demokracji, praworządności i ochrony środowiska, ochrony przed szkodliwymi skutkami systemów AI w Unii, a także wspierania innowacji. W efekcie akt w sprawie sztucznej inteligencji należy uznać za regulację motywowaną ideologicznie, co negatywnie wpływa na jego przejrzystość, a także przyjęte regulacje, które głęboko ingerują w proces tworzenia, udostępniania i korzystania z systemów sztucznej inteligencji przez podmioty.

Również chińskie regulacje dotyczące sztucznej inteligencji zawierają bardzo mocno widoczny komponent ideologiczny, choć inny niż przyjęty przez Unię Europejską. W regulacjach chińskich szczególnie istotna jest kwestia uwzględniania podstawowych wartości socjalizmu¹⁴. Oprócz sposobu opisu komponentu ideologicznego (wartości Unii Europejskiej vs. podstawowe wartości socjalizmu) cele regulacyjne wydają się dość podobne w obu przypadkach zarówno w kwestii wpływu systemów sztucznej inteligencji na społeczeństwo, jak i deklarowanego wspierania rozwoju tych systemów¹⁵. O ile Unia Europejska zdecydowała się na kompleksową regulację dotyczącą systemów sztucznej inteligencji, o tyle w Chinach przyjęto wiele szczegółowych regulacji dotyczących poszczególnych aspektów będących przedmiotem zainteresowania Komunistycznej Partii Chin¹⁶.

Znacznie węższy był zakres regulacji wprowadzonej w Stanach Zjednoczonych w „Executive Order of the Safe, Secure, and Trustworthy Development

14 M. Sheehan, *China's AI Regulations and How They Get Made*, Waszyngton 2023, s. 14–15; P. Pelc, op. cit., s. 51; A. Huyue Zhang, *The promise and Perils of China's Regulation of Artificial Intelligence*, „Columbia Journal of Transnational Law” 2025, nr 63, s. 25.

15 Na temat celów regulacji przyjętych w Chinach Matt Sheehan stwierdził (op. cit., s. 17–18): „[...] shape the technology so that it serves the CCP's [Chinese Communist Party – P.P.] agenda [...], to address the myriad social, ethical, and economic impacts AI is having on people in China [...] to create a policy environment conducive to China becoming the global leader in AI development and applications”.

16 Więcej na temat różnic i podobieństw między tymi regulacjami zob. H. Dorwart, H. Qu, T. Brautigam, J. Gong, *Preparing for compliance: Key differences between EU, Chinese AI regulations*, 5.02.2025, <https://iapp.org/news/a/preparing-for-compliance-key-differences-between-eu-chinese-ai-regulations> [dostęp: 27.02.2025].

and Use of Artificial Intelligence from October 30, 2023”¹⁷, który był skoncentrowany przede wszystkim na kwestiach cyberbezpieczeństwa i był adresowany do agencji rządowych w Stanach Zjednoczonych¹⁸. Jednakże w dniu objęcia urzędu prezydenta 20 stycznia 2025 r. Donald Trump uchylił 78 regulacji przyjętych przez swojego poprzednika, w tym m.in. powyższy „Executive Order 14110 of October 30, 2023 (Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence)”¹⁹. Trzy dni później wydał kolejny „Executive Order Removing Barriers To American Leadership In Artificial Intelligence”²⁰. Motyw usunięcia dotychczasowych regulacji w tym zakresie określono w nim bardzo klarownie: „Żeby utrzymać [...] przewagę [w sztucznej inteligencji – P.P.], musimy opracować systemy AI, które są wolne od stronniczości ideologicznej lub zaprojektowanych programów społecznych. Dzięki odpowiedniej polityce rządowej możemy umocnić naszą pozycję jako światowego lidera w sztucznej inteligencji i zapewnić lepszą przyszłość wszystkim Amerykanom. Dekret ten uchyla pewne istniejące polityki AI i dyrektywy, które działają jako bariery dla amerykańskich innowacji AI, oczyszczając drogę Stanów Zjednoczonych, żeby zdecydowanie działać w celu utrzymania globalnej przewagi w sztucznej inteligencji”²¹. Uchylenie i tak ograniczonych regulacji w Stanach Zjednoczonych nastąpiło bezpośrednio przed wejściem w życie pierwszych elementów aktu w sprawie sztucznej inteligencji na terenie Unii Europejskiej (20 i 23 stycznia 2025 vs. 2 lutego 2025).

Wyraźnie wskazuje to na to, że będzie następowała istotna dywergencja między regulacjami w Stanach Zjednoczonych Ameryki a kierunkiem regulacji w UE i Chinach. O ile w Chinach jest to związane z podporządkowaniem polityki państwa celom Komunistycznej Partii Chin, o tyle w przypadku Unii

17 *Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence*, <https://www.federalregister.gov/documents/2023/11/01/2023-24283/safe-secure-and-trustworthy-development-and-use-of-artificial-intelligence> [dostęp: 27.02.2025].

18 P. Pelc, op. cit., s. 53–54.

19 *Initial Rescissions of Harmful Executive Orders and Actions*, <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/initial-rescissions-of-harmful-executive-orders-and-actions/> [dostęp: 27.02.2025].

20 *Executive Order Removing Barriers To American Leadership In Artificial Intelligence*, <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/removing-barriers-to-american-leadership-in-artificial-intelligence/> [dostęp: 27.02.2025].

21 *Ibidem*, ust. 1.

Europejskiej działanie takie wydaje się w dużym stopniu efektem inercji organów tej organizacji (podobnie jak to ma miejsce w przypadku agresywnego wdrażania Zielonego Ładu kosztem zarówno bezpieczeństwa energetycznego, jak i wzrostu gospodarczego oraz poziomu życia społeczeństw). Brak modyfikacji przyjętego kierunku i zakresu regulacji oraz podejścia do niej będzie utrudniać rozwój innowacji w sferze sztucznej inteligencji w państwach członkowskich Unii Europejskiej, niezależnie od możliwości ujawnionych w styczniu 2025 r. modyfikacji w procesie uczenia modeli sztucznej inteligencji, który pozwolił w Chinach osiągnąć znaczne oszczędności zarówno w kosztach, jak i energochłonności²². Jednakże usunięcie tych barier nie usuwa bariery regulacyjnej. Wręcz przeciwnie, w dalszym ciągu wygląda na to, że zarówno Unia Europejska, jak i jej państwa członkowskie mają duży apetyt na pogłębianie ograniczeń w tworzeniu i stosowaniu systemów sztucznej inteligencji.

Przykładem takiego podejścia może być polski projekt ustawy o systemach sztucznej inteligencji skierowany 20 lutego 2025 r. do ponownych uzgodnień²³. Ma on służyć stosowaniu aktu w sprawie sztucznej inteligencji, przewiduje m.in. utworzenie nowego organu administracji publicznej – Komisji Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji, jako organu nadzoru rynku w zakresie systemów sztucznej inteligencji w rozumieniu art. 70 ust. 1 aktu w sprawie sztucznej inteligencji. Projektodawca także w przypadku tego organu planuje wykorzystać konstrukcję przyjętą po raz pierwszy w Komisji Nadzoru Finansowego oraz jej Urzędu od 1 stycznia 2019 r.²⁴ i zamierza wyposażać Biuro Komisji w osobowość prawną odrębną od osobowości prawnej Skarbu Państwa²⁵. Rozwiązanie to należy ocenić jako błędne, w praktyce ograniczające funkcjonowanie mechanizmów budżetowych w stosunku do części organów administracji publicznej, a także wyłączające odpowiedzialność Skarbu Państwa za działalność tych organów, w związku z oparciem ich na

22 Por. Z. Yang. *How Chinese AI startup DeepSeek Made a Model that Rival Open AI*, <https://www.wired.com/story/deepseek-china-model-ai/> [dostęp: 27.02.2025].

23 *Projekt ustawy o systemach sztucznej inteligencji*, <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12390551/katalog/13087901> [dostęp: 27.02.2025].

24 P. Pelc *The Polish Financial Supervision Authority in the Polish administrative system*, „Cybersecurity and Law” 2022, nr 2, s. 99–103.

25 *Projekt ustawy o systemach sztucznej inteligencji...*, art. 28, ust. 2.

osobowości prawnej ich urzędów, odrębnej od osobowości prawnej Skarbu Państwa.

Projekt ten nie ogranicza się wyłącznie do stosowania aktu o sztucznej inteligencji i przewiduje wyposażenie projektowanej nowej komisji w dodatkowe uprawnienia wykraczające poza te przewidziane w tym akcie. Komisja Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji, zgodnie z tym analizowanym projektem, ma być uprawniona do podjęcia działań także w sytuacjach nieprzewidzianych w akcie o sztucznej inteligencji. Projekt ustawy przewiduje, że w razie stwierdzenia przez tę Komisję, że system sztucznej inteligencji stwarza bezpośrednie ryzyko zagrożenia życia, zdrowia, bezpieczeństwa lub ochrony praw podstawowych osób fizycznych bądź też wywiera lub poprzez swoje działanie może wywrzeć wpływ na opinie i nastroje społeczne w stopniu istotnym dla wyniku mających się odbyć w terminie nie dłuższym niż 30 dni od stwierdzenia tego ryzyka w odniesieniu do wyborów do Sejmu, Senatu, Parlamentu Europejskiego, do samorządowych organów stanowiących i wykonawczych lub na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Komisja będzie mogła – w razie jego przyjęcia – wydać w trybie przyspieszonym decyzję nakazującą operatorowi tego systemu zaprzestanie stosowania lub wycofanie systemu z rynku lub użytku. Decyzji Komisji będzie mógł zostać nadany rygor natychmiastowej wykonalności²⁶.

O ile na gruncie aktu w sprawie sztucznej inteligencji, który też posługuje się pojęciem praw podstawowych, z przywoływanego wcześniej motywu 1 wynika, że pojęcie to odnosi się do praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych, o tyle na gruncie zapisów projektowanej ustawy niesłużących stosowaniu rzeczonoego aktu pojęcie to staje się nieprecyzyjne i nieokreślone. Należy wskazać, że Polska jest stroną protokołu nr 30 w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej do Polski i Zjednoczonego Królestwa²⁷. Protokół ten przewiduje, że Karta praw podstawowych co do zasady nie rozszerza zdolności Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ani żadnego sądu lub trybunału Polski do uznania, że przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne, praktyki lub działania

²⁶ Ibidem, art. 55, ust. 2.

²⁷ Protokół (nr 30) w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej do Polski i Zjednoczonego Królestwa, Dz. Urz. UE 2010, C 83/ 313.

administracyjne są niezgodne z podstawowymi prawami, wolnościami i zasadami, które są w niej potwierdzone, w szczególności i w celu uniknięcia wszelkich wątpliwości nic, co zawarte jest w tytule IV Karty nie tworzy praw, które mogą być dochodzone na drodze sądowej, mających zastosowanie do Polski. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, gdy Polska przewidziała takie prawa w swoim prawie krajowym. Prowadzi to do sytuacji, w której nie da się pojęcia praw podstawowych zawartego w projektowanej ustawie odnieść do Karty praw podstawowych. Ponadto, jeżeli dane postanowienie Karty odnosi się do ustawodawstw i praktyk krajowych, to ma ono zastosowanie do Polski wyłącznie w zakresie, w jakim prawa i zasady zawarte w tym postanowieniu są uznane przez ustawodawstwo lub praktyki Polski.

Również proponowane w projekcie pojęcie wywiera lub poprzez swoje działanie może wywrzeć wpływ na opinie i nastroje społeczne jest wysoce ocenne i może być bardzo różnie interpretowane, jeżeli zostanie wprowadzone do obrotu prawnego.

W efekcie istnieje ryzyko, że projektowana regulacja może dodatkowo ograniczyć szanse rozwoju systemów sztucznej inteligencji, m.in. potencjalni dostawcy i użytkownicy takich systemów muszą się liczyć z ryzykiem, że organ administracji publicznej, kierując się zapisami o charakterze klauzul generalnych, będzie mógł nakazać zaprzestanie stosowania systemu lub jego wycofanie, prowadząc postępowanie w trybie przyspieszonym, nadając swojej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że jeżeli celem przyjęcia aktu w sprawie sztucznej inteligencji, wyraźnie określonym w jego motywie 1, była poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego przez ustanowienie jednolitych podstaw prawnych, przede wszystkim dotyczących rozwoju, wprowadzania do obrotu, oddawania do użytku i wykorzystywania systemów sztucznej inteligencji w Unii Europejskiej, to projektowana regulacja art. 55 ust. 2 ustawy o systemach sztucznej inteligencji w wersji z 10 lutego 2025 r. pozostaje w sprzeczności z tak określonym celem. Projekt ten wprowadza na terytorium Polski dodatkowe ograniczenia dotyczące systemów sztucznej inteligencji poprzez przyznanie organowi administracji publicznej uprawnień ograniczających swobodę rozwoju i korzystania z tych systemów wykraczających poza uprawnienia przewidziane w akcie w sprawie sztucznej inteligencji, czyli zakłada dalszą fragmentację reżimu regulacyjnego w tym zakresie.

Zachodzącą dywergencję między regulacjami obowiązującymi w Unii Europejskiej oraz swobodą tworzenia i używania systemów sztucznej inteligencji w Stanach Zjednoczonych Ameryki należy ocenić jako dodatkowe zagrożenia dla powstawania systemów sztucznej inteligencji w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Podobnie negatywnie należy ocenić dodatkowe ograniczenia przewidziane w art. 55 ust. 2 projektowanej polskiej ustawy o systemach sztucznej inteligencji, które będą dodatkowo zmniejszać atrakcyjność tworzenia i używania takich systemów w Polsce. Na projektowane ograniczenia regulacyjne dodatkowo mogą nałożyć się restrykcje nałożone na Polskę przez odchodzącą administrację prezydenta Joe Bidena w dostępie do kluczowych komponentów sprzętowych wykorzystywanych w uczeniu systemów sztucznej inteligencji²⁸.

Zakończenie

Biorąc pod uwagę przykład Stanów Zjednoczonych Ameryki, warto rozważyć przynajmniej częściową deregulację także w Unii Europejskiej oraz nietworzenie dodatkowych ograniczeń w poszczególnych państwach członkowskich, w tym w Polsce. Zbyt restrykcyjne regulacje nie sprzyjają innowacyjności i rozwojowi, zwłaszcza w przypadku materii tak szybko ulegającej zmianom jak w ciągu ostatnich lat i miesięcy systemy sztucznej inteligencji i wykorzystywane w nich modele. Jednocześnie nadmierna regulacja może także utrudniać znalezienie właściwych zastosowań dla tych innowacji i spowolnić ich upowszechnienie i wykorzystanie, a to może także utrudniać wykorzystanie takich systemów do celów obronności, w tym w systemach uzbrojenia oraz prowadzić do uzależnienia od dostawców zewnętrznych i zewnętrznych producentów uzbrojenia. Konflikt na Ukrainie pokazał jak istotna jest innowacyjność na współczesnym polu walki, w tym w wykorzystaniu na nim systemów sztucznej inteligencji.

Bibliografia

- Dorwart H., Qu H., Brautigam T., Gong J., *Preparing for compliance: Key differences between EU, Chinese AI regulations*. 5.02.2025, <https://iapp.org/news/a/preparing-for-compliance-key-differences-between-eu-chinese-ai-regulations> [dostęp: 27.02.2025].
- Huyue Zhang A., *The promise and Perils of China's Regulation of Artificial Intelligence*, „Columbia Journal of Transnational Law” 2025, nr 63.
- Lubasz D., *Regulacja ogólna aktu w sprawie sztucznej inteligencji i RODO*, [w:] *Prawo sztucznej inteligencji i nowych technologii*, red. B. Fischer, A. Pązik, M. Świerczyński, Warszawa 2023.
- Pelc P., *Cybersecurity Issue in the Executive Order of the Safe, Secure, and Trustworthy Development and Use of Artificial Intelligence from October 30, 2023*, „Cybersecurity and Law” 2024, nr 1.
- Pelc P., *The Polish Financial Supervision Authority in the Polish administrative system*, „Cybersecurity and Law” 2022, nr 2.
- Sheehan M., *China's AI Regulations and How They Get Made*, Waszyngton 2023.
- Yang Z., *How Chinese AI startup DeepSeek Made a Model that Rival Open AI*, <https://www.wired.com/story/deepseek-china-model-ai/> [dostęp: 27.02.2025].

AI Act

Abstract

With the rapid adaptation of AI systems in individual jurisdictions, there have been attempts to adopt appropriate regulations for this type of systems. However, the scope of these regulations is different, as are the adopted methods of regulation. While the United States, after a limited regulation of the Presidential Executive Order adopted in 2023, in 2025 even repealed this regulation, recognizing that the legal framework should not limit these rapidly evolving systems, as this would threaten the U.S. with the loss of its current advantage in this field, the People's Republic of China and the European Union decided to adopt a relatively extensive regulation in this area, while the European Union has opted for a horizontal regulation contained in the ATA on artificial intelligence, the Chinese regulation has been dispersed in a number of acts. In both cases, however, there is a clear ideological approach to attempts to regulate AI systems and the recognition that regulation should contribute to the development of these systems while ensuring that they are consistent with the ideological assumptions underlying them. As a result, there has been a significant divergence between the US and the European Union and the People's Republic of China in attempts to regulate artificial intelligence systems.

Keywords

artificial intelligence, Artificial Intelligence Act